

Osrednja tema prve letošnje številke je »Medicinska antropologija z območja nekdanje Jugoslavije«. Tematski sklop so uredile Uršula Lipovec Čebren, Jelena Kupšjak in Pia Krampl. Šest izvirnih znanstvenih člankov obravnava zgodovinske in sodobne dejavnike oblikovanja javnih zdravstvenih politik: socialistično dediščino in neoliberalno realnost zdravstvenih razmer ter sistemov, (ne)sodelovanje birokracije in skupnosti pri upravljanju javnega zdravstva v Srbiji ter na Hrvaškem, medkulturne komunikacijske prakse in razhajanja v Porodnišnici Ljubljana, dejavnike zdravja migrantov med pandemijo covid-19, tehnokratsko medikalizacijo poroda na Hrvaškem ter žalovanje in smrtnost diabetičnih bolnikov v Beogradu kot sestavni del etnografije. Tematski blok ponuja zastavek obsežnejše in dolgotrajnejše antropološke mreže za aplikativno preučevanje zdravja in zdravstvenih politik v tej evropski posocialistični in migracijski regiji.

V nadaljevanju revije objavljamo članek Vesne Petrič in Sare Sakač »Konstrukcije in trženje kulinarčne identitete na Solčavskem«. Avtorici predstavljata različne individualne in institucionalne dejavnike, ki vplivajo na turistično-gastronomsko ponudbo, ter odpirata vprašanja o predstavah tradicije, njenem obujanju in novih kulinarčnih pobudah na tem turističnem območju Slovenije.

Naša gostja v tej številki je Susan Levine, medicinska, politična in vizualna antropologinja, vodja interdisciplinarnega magistrskega programa Zdravstvene humanistike in umetnosti na Univerzi v Cape Townu. Njene raziskave segajo od aktivizma v zvezi s HIV/AIDS do multimodalne etnografije in umetniških praks. Susan Levine izpostavlja koncept debilitacije, ki vključuje procese trajnega poškodovanja teles in življenjskih svetov v sodobnih razmerjih moči – v vojnah, okoljskih katastrofah, rudnikih in ob sistemskih neenakostih. Z gostjo se je pogovarjala Nežka Struc.

Nena Židov predstavlja knjigo Irene Rožman *Babice na razpotju zgodovine: lik terenske babice od leta 1945 do poznih šestdesetih let*, ki je izšla pri Slovenskem etnološkem društvu (2025). Anuša Babuder opozarja na že drugo, predelano izdajo zbornika *Why the World Needs Anthropology*, ki sta jo uredila Dan Podjed in Carla Guerrón Montero (Routledge, 2025).

Natalia Rygovska nam je poslala poročilo s konference »Deagency« (2025), Tisa Kučan Lah pa z mednarodnega simpozija »Medicinska antropologija z območja nekdanje Jugoslavije« (2024). Jakob Stojanović je povzel pestro družabno dogajanje in razprave na »Etnološkem taboru treh dolin« (2025), Tajda Jerkič pa na simpoziju »Hand-on Ethnographies« (2025). Vse dogodke je (so)organiziral Oddelek za etnologijo in kulturno antropologijo Filozofske fakultete v Ljubljani.

Na koncu revije dodajamo novo rubriko, *Večnačinska antropologija*, ki sta jo zasnovala Matej Mali in Ana Svetel. Večnačinska antropologija je novost v raziskovanju in predstavljanju znanja z različnimi mediji, čutili in sodelovalnimi pristopi. Presega tradicionalne tekstualne in akademske forme ter odpira prostor za vizualne, zvočne, digitalne, eksperimentalne in (pol)literarne načine etnografskega izražanja, kot so fotoeseji, etnografski stripi in skice, avtoetnografije, podkasti, zvočne atmosfere ter druge ustvarjalne metode. Digitalna izdaja revije *Svetovi* spodbuja sodobno povezovanje in predstavljanje različnih avtorskih antropoloških modalnosti.

Novo rubriko odpirajo prispevki študentk in študentov pri predmetu Antropologija in pisanje, ki ga na ljubljanski univerzi vodi dr. Svetel. Sedem besedil nagovarja vprašanja pripadnosti, identitete in afektivnosti jezika ter segajo od večetničnosti Tržiča do terenskih jezikovnih vstopov v Tanzaniji. Besedila ne stremijo k znanstveni sistematičnosti, temveč k iskanju načinov, kako iz osebne izkušnje misliti širše družbene dimenzije jezika.

Pozdravljamo novega člana uredniškega odbora revije Mateja Malija in mu želimo uspešno urejanje rubrike. Bralke in bralce pa vabimo k sodelovanju.